

## 123 NOLU SÖZLEŞME

### YERALTI MADENLERİNDE İŞE ALINMADA ASGARİ YAŞ HAKKINDA SÖZLEŞME

**ILO Kabul Tarihi:** 22 Haziran 1965

**Kanun Tarih ve Sayısı:** 8.5.1991 / 3729

**Resmi Gazete Yayın Tarihi ve Sayısı:** 21.5.1991 / 20877

**Bakanlar Kurulu Kararı Tarih ve Sayısı:** 19.8.1991/91-2163

**Resmi Gazete Yayın Tarihi ve Sayısı:** 2.10.1991/21009

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu'nun daveti üzerine 2 Haziran 1965 tarihinde Cenevre'de toplanan uluslararası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı kırkdokuzuncu toplantısında;

Oturum gündeminin dördüncü maddesinde yer alan yeraltı madenlerinde işe alınmada asgari yaşa ilişkin bazı tekliflerin kabul edilmesine karar vererek;

1935 tarihli Yeraltı Çalışmaları (Kadınlar için) Sözleşmesinin, ilke olarak, yaşları ne olursa olsun kadınların her türlü madenlerde, yeraltında çalışmasını yasakladığını not ederek;

Madenler içinde uygulanan, 1937 tarihli Asgari Yaş (sanayi) Sözleşmesinin 15 yaşından küçük çocukların kamu ya da özel işletmelerde veya bunların bağlı birimlerinde istihdam edilmesi veya çalışmaması hükmünü getirdiğini not ederek;

Aynı sözleşmede, ayrıca, mahiyeti icabı veya çalışma şartlarından dolayı orada istihdam edilen kişilerin hayatı, sağlığı veya ahlakı bakımından tehlike arzeden işler için milli mevzuatta, ya bu işlere gençlerin kabulü için 15 yaş üstünde bir yaşın veya yaşların tesbit edilmesini, ya da bu yaşları tesbit edecek uygun bir makamın görevlendirilmesi gerektiğinin beyan edildiğini kaydederek;

Madenlerde yeraltında istihdamın tabiyatı icabı bu işlere kabulde 15 yaş üstünde bir yaş tesbit eden uluslararası standartların arzulanır olduğunu düşünerek;

Bu standartların uluslararası bir Sözleşme şekli alması gerektiğini düşünerek ;

1965 senesinin Haziran ayının yirmiikinci günü 1965 tarihli Asgari Yaş (Yeraltı Çalışması) adı verilecek olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul etmiştir.

#### MADDE 1

- Bu sözleşmenin amacı bakımından "Maden" terimi, yeraltında insanları istihdam etmek suretiyle, yeraltından cevher çıkaran kamu ya da özel sektör olmak üzere herhangi bir işletmeyi ifade eder.

- Madenlerde yeraltında istihdama ya da çalışmaya ilişkin bu Sözleşme hükümleri taş ocaklarında yeraltında istihdamı ya da çalışmayı da kapsar.

## **MADDE 2**

- Tesbit edilmiş belirli bir yaş altındaki kişiler yeraltında madenlerde istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar.
- İşbu sözleşmeyi onaylayan her ülke onay belgesine ekleyeceği bir açıklamada tesbit ettiği asgari yaşı belirtecektir.
- Asgari yaş hiçbir şekilde 16 yaştan aşağı olamaz.

## **MADDE 3**

İşbu Sözleşmeyi onaylamış olan her üye ülke, daha sonra onay esnasında tesbit etmiş olduğundan daha yüksek bir asgari yaş tesbit eder ise bu durumu ek bir çalışma ile Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne bildirebilir.

## **MADDE 4**

- Yetkili makam işbu Sözleşme hükümlerinin etkin olarak uygulanmasını sağlamak amacıyla uygun cezalar da dahil olmak üzere gerekli tüm tedbirleri alır.
- İşbu Sözleşmeyi onaylamış olan her üye ülke, Sözleşme hükümlerinin uygulanmasını denetlemek amacıyla, uygun bir teftiş hizmeti idame ettirmeyi veya uygun bir teftişin yapıldığına kani olmayı taahhüt eder.
- Milli mevzuat işbu Sözleşmenin hükümlerine uymaktan sorumlu kişileri belirler.
- İşveren, yeraltında istihdam edilen veya çalışan ve tesbit edilen asgari yaşın en fazla iki yaş üstündekiler için aşağıdaki hususlarda kayıt tutar ve müfettişlerin denetimine hazır bulundurur.
  - a. Mümkün olan hallerde belgelenmiş doğum tarihlerini, ve
  - b. Kişinin işletmede yeraltında ilk defa istihdam edildiği veya çalıştığı tarihi,
- İşveren, işçi temsilcilerinin talepleri üzerine yeraltında istihdam edilen ya da çalışan ve tesbit edilen asgari yaşın en fazla 2 yaş üstündeki kişilerin listelerini verir. Bu listeler, bu kişilerin doğum tarihlerini ve işletmede yer altında ilk defa istihdam edildikleri ya da çalıştıkları tarihi gösterir.

## **MADDE 5**

İşbu Sözleşmenin 2 nci ve 3 ncü maddeleri mucibince belirlenecek asgari yaş, en fazla temsil yetkisini haiz ilgili işveren ve işçi kuruluşlarıyla istişare sonunda tesbit edilir.

## **MADDE 6**

Bu sözleşmenin onay belgeleri tescil edilmek üzere Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecektir.

## **MADDE 7**

- Bu Sözleşme, Milletlerarası Çalışma Teşkilatı üyelerinden sadece onay belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olanları bağlayacaktır.
- Bu Sözleşme, iki üyenin onay belgelerinin Genel Müdür tarafından tescil tarihinden oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.
- Bunu takiben, Sözleşme herhangi bir üye için, onaylamının tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.

## **MADDE 8**

- Bu sözleşmeyi onaylamış olan bir üye, Sözleşmenin ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıl geçtikten sonra, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve onun tescil edilecek bir bildirim ile Sözleşmeyi feshedebilir. Fesih, tescil tarihinin üzerinden bir yıl geçmeden muteber olmaz.
- Bu Sözleşmeyi onaylamış bulunan ve önceki fıkrada belirtilen on yıllık devrenin sonundan itibaren bir yıl içinde bu Madde hakkını kullanmamış her üye yeniden on yıllık müddet için bağlanmış olacak ve bundan sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık sürenin sona ermesinden sonra, bu maddede derpiş edilen hükümlere göre feshedilebilecektir.

## **MADDE 9**

- Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilat üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onay ve fesihlerin tescil işlemini Milletlerarası Çalışma Teşkilatının bütün üyelerine bildirecektir.
- Genel Müdür, kendisine gönderilen sözleşmenin ikinci onay belgesinin tescil edildiğini ikinci teşkilat üyelerine bildirirken bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihine Teşkilat üyelerinin dikkatini çekecektir.

## **MADDE 10**

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, önceki maddeler gereğince tescil etmiş olduğu onay ve fesih işlemlerine dair bilgilerin tamamını Birleşmiş Milletler Antlaşmasınının 102 nci maddesi uyarınca tescil edilmek üzere Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

## **MADDE 11**

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu gerekli gördüğü hallerde, bu Sözleşmenin uygulanması hakkında Genel Konferansa bir rapor sunacak ve sözleşmenin tamamen veya kısmen değiştirilmesi konusunun Konferans gündemine alınıp alınmaması hususunu inceleyecektir.

## **MADDE 12**

- Genel Konferansın, bu Sözleşmenin tamamını veya bir kısmını değiştiren yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde ve bu yeni Sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde;
  - a. Değişiklik getiren yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması bu yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmesi kaydıyla, yukarıdaki sekizinci madde hükümleri gözönünde tutulmaksızın, İşbu Sözleşmenin derhal feshi neticesini doğuracaktır.
  - b. Değişiklik getiren yeni Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren işbu sözleşme üye onayına artık açık tutulmayacaktır.
- Bu Sözleşme'yi onaylamış bulunan ve değişiklik getiren Sözleşmeyi onaylamayacak olan ülkeler açısından işbu Sözleşme aynı muhteva ve biçimde yürürlükte kalacaktır.

## **MADDE 13**

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteberdir.